ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԱՆՍԷՐ՝ ՄԱՀԱԳՈՅԺ ՀՐԵՇՏԱԿ

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԵՐ ԲԱՐԵԽՕՍԸ

“ՈՐՈԳԱՅԹԸ՝ ՊԱՐՏԱՆՔԻ ԵՒ ՄԵՏՈՒԹԵԱՆ”

“ՈՂՋՈ՛Յ ՔԱՋԱՑ”, Ո՛Վ ՆԱՀԱՏԱԿ
ՍՈՒՐԲԵՐ և ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐ

ԳԱՑԷՔ ԱՇԽԱՏԵՑԷ՛Ք...ԱՅՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐԻՆ...
ՈՐ ԿԸ ՄՆԱՅ ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԷՋ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Հին Կտակարանը զԱստուած մեծարելու համար հեռացուցած էր զԱյն մարդոցմէ: Նոր Կտակարանի մէջ, Յիսուս, մարդը կը մօտեցնէ Աստուծոյ, յայտնելով Անոր սէրն ու ողորմութիւնը: Ո՛չ թէ Աստուած հեռու է և անմերձենալի մարդոցմէ, այլ մարդկութիւնը ի՛նք հեռացած է իր Արարիչէն:

Հաւատքը ինքնաճանաչողութիւն ըլլալու է՝ «Ինքզինքին գալ». «Ես»ը փոխանակ ըլլալու փառասիրութիւն, պարտ է ըլլալ ապաշխարութիւն և զղջում նաեւ մեր անցեալ պապերուն մեղանչումներուն համար:

--«Անոնք (Հին Կտ.) այդ ճրագն են՝ որ մութ տեղը լոյս կու տայ, մինչեւ բացուի այն օրուան արշալոյսը և Առաւօտեան Աստղը ծագի ձեր սիրտերուն մէջ»--Բ. Պետ. Ա.19:

Աստուածաշունչը աստուածային ինքնաբացայայտումի աստիճանական բօղազերծումն է: Մովսէսէն մինչեւ Ամովս, Եհովա կը յայտնուի իբրեւ Իսրայէլի՛ Աստուածը առանձնապէս Եսայիէն մինչեւ Մաղաքիա, ցոյց կը տրուի որպէս Եհովայի ընտրեալ ժողովուրդը Իսրայէլի:

Վերջնական ելակէտը Աստուած է, տիեզերքի ապրող Հոգին:

Աստուած ոչ միայն Ինքզինք բացատրեց մարդ արարածին,. այլ՝ հաղորդակից եղաւ անոր: Աստուած՝ բոլոր կրօնքներու սկզբնական և հիմնական հարցումն ու նիւթն է:

Հրեաներու համոզումով, ամէն ազգ իր ուրոյն աստուածը ունէր և Եհովա ալ Իսրայէլի՛ Աստուածն էր ու միայն զիրենք կը հոգար:

Աստուած ցասկոտ ու դաժան բռնակալ դատաւոր մը չէ, այլ սիրող ու բարեգութ Հայր մը:

Նախնական մարդուն համար, Աստուած մարդակերպ էակ մըն էր, յետոյ Ան դարձաւ Հոգի, անհուն զօրութիւն, բարեգութ ողորմութիւն:

Լրացած էին բոլոր մարգարէական նախատեսութիւնները Իր մասին: Լրացան Հին Օրէնքի համար սահմանուած ժամանակը, և սկսան նոր ժամանակները: Լրացաւ, վերջ գտաւ Հին Ուխտը և կնքուեցաւ Նոր Ուխտը Յիսուսի Արիւնով: Վերջացաւ ստուերը՝ սկսաւ իրականութիւնը:

Աստուած մարդկային կեանքին մէջ մտաւ ներգործութեամբ և Իր Որդւոյն Յիսուսի Մարդեղացումով:

Աստուած Իր հոգւոյն անհունութեամբ կը սիրէ մարդ արարածը:

Յիսուս Քրիստոս ոչ ուսմունք է, ոչ տեսութիւն, այլ Ան Իր ապրումով լուսաբանեց "Աստուած" անիմանալին: Յիսուս իրականացուց և ըմբռնելի դարձուց Հին Կտարակարանի՝ մարգարէներուն Աստուածը մարդկային հասողութեան: Իր ապրումով, նուիրումով և անձնազոհ խաչելութեամբ ճշմարտապէս ցոյց տուաւ մարդ արարածին, Աստուծոյ իմանալի՛ նկարագիրը: «Անցեալին բազմաթիւ անգամներ և կերպերով Աստուած մեր հայրերուն խօսեցաւ՝ մարգարեներուն միջոցաւ, իսկ այս վերջին օրերուն մեզի խօսեցաւ իր Որդիին միջոցաւ-Եբր. Ա.1-3:

1. Յիսուս, Աստուծոյ Խօսքն է՝ Բանն:
2. «Ես քու պատգամդ անոնց փոխանցեցի, ու
   աշխարհը ատեց զանոնք »--Յովհ. ԺԷ. 14-17:

Յիսուս Քրիստոս բանի մը բառի մէջ խտացնելով Հին Կտակարանը

(Օրէնքներն ու Մարգարէները) ըսաւ.

«Ինչ որ կ՛ուզէք որ մարդիկ ընեն ձեզի, նոյնը ըրէք դո՛ւք անոնց, այս սկզբունքը իր մէջ կը խտացնէ Օրէնքն ու Մարգարէներու ուսուցումները»--Մատթ. Է.12:

Սուրբ Գիրքը (Հին Կտակարանը) Աստուածատուր պատգամն է, հնչուած Սինայի ամպածրար փայլակնացայտ որոտընդոստ կատարէն՝ մինչեւ Բեթլեհէմի անշուք և հեզիկ մսուրը: Հո՛ն կը գոչէր սարսափի անտես Աստուածը, հոս՝ Աւետարանին մէջ կր մնչէ սիրոյ շօշափելի Աստուածորդին: Հոն՝ Հին Կտակարանի մէջ կը բացուի փրկութեան ճանապարհն Իսրայէլի ժողովուրդին առջեւ, իսկ Յիսուսի պատգամները՝ բոլո՛ր մարդկութեան:

Աստուածաշունչի ամէն մէկ մասը նոյն չափով ներշնչուած չէ և տառական ներշնչումի գաղափարը անպաշտպանելի է: Աստուածաշունչի ուսումնասիրութեան ընթացքին պէտք է կեղեւը՝ միջուկէն զատել, ցորենը՝ թեփէն անջատել, ոսկին՝ հողէն զտել:

Դաւիթ իր բոլոր պատերազմները կատարեց Աստուծոյ անունով:

«Տէրը ըսաւ աջ կողմդ է, անիկա իր բարկութեան օրը թագաւորները պիտի ջարդէ: Անիկա հեթանոսներուն մէջ դատաստան պիտի ընէ, մեռելներով պիտի լեցնէ: Շատ երկիրներուն վրայ գլուխ եղողները պիտի ջարդէ»--Սաղմ 110. 5, 6:

«Բոլոր ազգերը զիս պաշարեցին, Բայց Տիրոջ անունը պիտի ջարդեմ զանոնք: Իմ բոլորտիքս առին, և զիս պաշարեցին, Բայց Տիրոջ անունովը պիտի ջարդեմ զանոնք: Մեղաւորներու պէս իմ բոլորտիքս արին բանզի Տիրոջը անունովը պիտի ջարդեմ զանոնք»--Սաղմ118.10-12:

«Մի՛ կարծէք թէ եկայ Մովսէսի Օրէնքը կամ մարգարէներու ուսուցումները ջնջելու. չեկայ ջնջելու, այլ՝ ամբողջացնելու: Հաստատ գիտցէք, որ բոլոր Օրէնքն ու մարգարէութիւնները կէտ առ կէտ պիտի իրականանան՝ առանց բառ մը իսկ դուրս ձգելու, մինչեւ գայ այն օրը, երբ այս երկինքն ու երկիրը պիտի անցնին»: Յիսուս--

-----Մատթ. Ե.17-18:

1. Մովսէսի Օրէնքը պիտի գոյատեւէ մինչեւ որ Յիսուս կատարէ զայն, երկրորդ, պիտի մնայ, որպէս հնագիտական և մարդկային կոթող:

2. Օրէնքը մարդկայի՛ն օրէնսդրութիւն էր ինչպէս Յիսուս ըսաւ.

«Օրէնքը Մովսէսի միջոցաւ տրուեցաւ, մինչ շնորհքն ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի՛ միջոցաւ»--Յով. Ա. 17

Պօղոս առաքեալ իր կեանքը ապրեցաւ թէ՛ Հին և թէ՛ Նոր Կտակարանի նուիրուած անձնաւորութիւն մը: Առաջինը որպէս Հրեայ ու երկրորդը որպէս աշակերտ ու հետեւող Յիսուս Քրիստոսի: Իր երկու կեանքերը յստակօրէն մէկը միւսէն կը տարբերին: Առաջինը որպէս Գամաղիէլի, Հին Կտակարանի հաւատացող, իսկ երկրորդը Նոր Կտակարանի՝ Յիսուսի հետեւող աշակերտ: Դամասկոսի ճամբուն վրայ, երբ հրեղէն Յիսուս երեւցաւ Պօղոսի: Այս իրաւ ու դէպք փորձառութիւնը իրեն շնորհեցին Յիսուս Քրիստոսի մէ՛ջ ապրիլ ու մկրտուիլ Յիսուսի անունով: Վերոյիշեալ Նոր Կտակարանի փորձառութիւնը, "մեռնի՛լ էր Հին Կտակարանի ու ապրի՛լ Նոր Կտակարանի խորհրդաբանական նմանութիւնը: Յարութիւն առնել Քրիստոսի Անունով և Անոր Հոգիով:

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

Ներկայիս մօտ 4000 Յունարէն ձեռագիր Նոր Կտակարաններ կան: Նոր Կտակարաններու ընդհանուր բառամթերքը մօտ 5,400 զանազան բառակազմութեամբ գրուած են: Երկու դիրքաւորումներ նշմարելի են Նոր Կտակարանի և Առաջին Դարու եկեղեցիներու մէջ:

ա. Աստուծոյ յաղթանակը հակառակ աշխարհի (չարին) սադրանքներուն:

բ. Աստուծոյ յաղթանակը աշխարհի մէջ:

1. Գերմարդկային գործադրումները: Յիսուսի Երկրորդ Գալստեան ապացոյցներովը: Այս աշխարհի անյոյս և անբարունակ ընթացքը:

Կարենալ տեսնել Քրիստոնէացած աշխարհ մը--Որոգինէս--բայց յետոյ կը հրաժարի սոյն գաղափարէն:

Հին Կտակարանը գործ ունի յանցանքի և պատիժի հետ, «Ատամն ընդ ատաման» նշանաբանով:

Նոր Կտակարանը գործ ունի հոգւոյ մեղքին հետ, որ կը ներէ ու կը ջնջէ սիրով:

Նոր Կտակարանը անսպառ ակունքն է մեր կեանքը սովորականէն վեր բարձրացնելու, ազնուացնելու և իմաստաւորելու համար: Հաւատքի գերագոյն իրավարարը ո՛չ թէ Նոր Կտակարանն է, այլ Սուրբ Հոգին:

Երեմիա Չելեպի Քէօմիւրճեան (1637-1695) թրքերենի թարգմանած է Նոր Կտակարանը և Սաղմոսները:

Ս. Իրենիմոս իր բրիստոնէական ջատագովութիւններուն մէջ կը պանծացնէ Նոր Կտակարանը մէջբերելով բազմաթիւ հատուածներ Չորս Աւետարաններէն և Պօղոս առաքեալի նամակներէն: Ան կ՛ըսէ:

«Սրբազան գիրքերը կատարեալ են, որովհետեւ անոնք արտայայտուած են աստուածային Հոգիով և բարբառով»:

Սուրբ Հոգիին ազդեցութիւնն էր որ բնորոշեց Նոր Կտակարանի վաւերականութիւնը:

«Մառաներ ըլլալու Նոր Ուխտին պայմանը, որ կապուած չէ՛ գրաւոր հին Օրէնքին, այլ՝ Սուրբ Հոգիին, որովհետեւ Սրբ.Հոգին կեանք կու տայ»--Բ. Կորնթ. Գ. 6:

«Ան որ Աստուծմէ կու գայ՝ բոլորէն գերիվեր է. ան որ այս աշխարհէն է՝ այս աշխարհին կը պատկանի և երկրաւոր բաներու մասին կը խօսի: Ան որ երկինքէն կու գայ՝ կը վկայէ ինչ որ տեսած ու լսած է»--Յով. Գ.31:

Վերոյիշեալ պատճառով, Հին Կտակարանի մարգարէները ուղիղ չհասկցան՝ զԱստուած: Ա. Թագ. ԺԵ. գլուխ Սամուէլի պատգամը Սաուղ թագաւորին. կարժէ կարդալ:

Նոր Կտակարանի՝ մօտ տասը նամակները, չորս Աւետարաններէ առաջ գրուած էին:

Քրիստոնէական հաւատքը Նոր Կտակարան գիրքէ մը չէ ծլած, այլ բրիստոնէական Եկեղեցիէ մը, որ ապրեցաւ ու բարոզեց Յիսուս Քրիստոսը: Բսանըմէկ նամակները ցոյց կու տան Քրիստոս Յիսուսի կեանքին, գործերուն և ուսուցումներուն կիրարկումը առօրեայ մարդկային կեանքին մէջ: Նոր Կտակարանի Աստուածաշնչական Կանոնը կազմուեցաւ ոչ թէ որոշադրուած ծրագիրով մը, այլ հոգեւոր պէտքերու գոհացում տալու ինքնաբերականութեամբ: Այսինքն հաւատացեալներու կամ հովիւներուն

կողմէ զգացուած խնդրիրներուն վերաբերմամբ բացատրութիւններ տալու, Յիսուսի կեանքին և գործունէութեան յիշատակները սրտերուն մէջ կենդանի պահելու և բրիստոնէական հաւատալիքին մէջ սպրդած օտար և մոլար ըմբռնումներուն դէմ ճշմարտութիւնը պաշտպանելու հարկին իբր հետեւանք:

--Վեր. Մ. Կ. Փափազեան:

--Կեդրոնական նիւթերը կարգ մը նամակներու.-

Արդարացում--առ Հռոմայեցիս և Գաղատացի-
Սրբութիւն--առ Կորնթացիս-
Եկեղեցին--առ Եփեսացիս և Կողոսացիս-
Ցնծութիւն--առ Փիլիպպեցիս-
Քրիստոնէական ընկերայնութիւն--առ Փիլիմոն-
Քրիստոսի անձը--առ Եբրայեցիս-
Քրիստոսի երկրորդ գալուստը--առ Թեսաղոնիկեցիս-
Եկեղեցական կազմակերպութիւններ--առ Տիմոթէոս և Տիտոս-
Հաւատքի գործը--Յակոբոս առաքեալի նամակը-
Քաջալերութիւն բրիստոնեաներուն--Պետրոս առաքեալի նամակները-
Վստահութիւն և սէր--Յովհաննէս առաքեալի նամակները-
Զգուշացում մոլորեցուցիչ վարդապետութեանց դէմ--Յուդայի նամակը-
Յայտնութեան գիրքը--յաղթանակի երգն է Եկեղեցիին:

«Ես եմ Ալֆա և Օմեղա, Առաջինը և վերջինը»:

Հաւատքի գերագոյն իրավարարը ո՛չ թէ Նոր Կտակարանն է, այլ Սուրբ Հոգին:

Ուիլիամ Քէյրի շատ անձուկ վիճակի մէջ հինգ տարուայ ընթացքին Նոր Կտակարանը թարգմանեց Պենկալի լեզուին, ու սկսաւ պենկալի լեզուով քարոզել ժողովուրդին:

Իրէնիմոս իր բրիստոնէական ջատագովութիւններուն մէջ կը պանծացնէ Նոր Կտակարանը մէջբերելով բազմաթիւ հատուածներ Չորս Աւետարաններէն և Պօղոս առաքեալի նամակներէն: Ան կ՛ըսէ.

«Սրբազան գիրքերը կատարեալ են, որովհետեւ անոնք արտայայտուած են աստուածային Հոգիով և բարբառով»:

Փիլոնի խիստ բազմաթիւ կրօնափիլիսոփայական գրութիւնները որդեգրուած են բրիստոնեաներու կողմէ:

«Արդարեւ, ամէն բան վնաս կը նկատեմ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գերազանց գիտութեան վերաբերմամբ: Անոր համար ես ամէն բանէ զրկուեցայ--և այդ ամէնը աղբ կը սեպեմ...որպէսզի շահիմ Քրիստոսը և անոր մէջ գտնուիմ. ոչ թէ անոր համար որ ունիմ ի՛մ արդարութիւնս՝ որ Օրէնքն է, այլ Քրիստոսի հաւատքէ՛ն եղած արդարունիւնը, որ Աստուծմէ եկող արդարութիւնն է հաւատքով, որպէսզի ճանչնամ զայն ու անոր յարութեան զօրութիւնը, և մասնակից ըլլամ անոր չարչարանքներուն, կերպարանակից՝ անոր մահուան, որպէսզի այս կերպով հասնիմ մեռելներէն յարութիւն առնելուն» --Փիլիպ. Գ.8-11:

Փետրուար 2, 2002
Թորոնթօ

ԽԼԻՐԴ՝ ՄԱՀԱԳՈՅԺ ՀՐԵՇՏԱԿ

Տէ՛ր, երբ թշուառ մարմինս փճանայ ծորի, թո՛ղ իմ մօտս պահուի շնորհիդ օծումը ի հող լուծուած մարմնիս: Քսաներորդ լուսազարդըւած ու բաղաբակրթուած դարուն, ուրկէ՞ կու գայ մահաշունչ խլիրդին համաճարակը: Ինչո՞ւ կու գայ և ի՞նչ կը նշանակէ: Միթէ ունի՞ պատգամ մը: Ի՞նչ կը խորհրդանշէ բսաներորդ դարու այս դարանակալ մահը որ կը խլէ իր զոհերը վերջալոյսի շողերուն չհասած: Մահը մեր կեանքին ամենամեծ առեղծուածն է. ըստ երեւոյթին հակադրութիւնը մեր գոյութեան:

Սողոսկող խլիրդը (գանսէրը)՝ իր դառնաշունչ այցելութեամբ, դիականման գոյութեան կը վերածէ մարդ արարածը: Վարակեալ հէք հիւանդները կ՛ապրին հոգեվարքի վայրկեանները կամ մահասկիզբը:

Ինչո՞ւ ըլլար կեանքի այս առեւանգումը և մահաբրտինքը, ինչպէս կարելի է պատռել այս մահաստուեր վարշամակը և իմանալ համասփիւռ պատգամը խլիրդին: Սուտի և կեղծիքի աշխարհակալութիւնը շինծու ներշնչումով ու տիրական պատգամով՝ անհրաւէր և անսպասելի հիւանդութիւնը կ՛ըսէ մարդ արարածին.

«Ո՜վ մարդ, ո՞ւր է քու կեանքդ, ես եմ քու վախճանդ»:

«Դալկահար մահը նոյն ոտքով կը հարուածէ պալատ և հիւղ» ու անլուռ սուգի կը մատնէ անոնց հարազատները: խլիրդի երկարատեւ հոգեվարքը և դժնատեսիլ տառապանքները մարդոց կ՛ապացուցնեն մահուան իրականութիւնը, էութիւնը և անկէ փախչելու անկարելիութեան: Որովհետեւ 20-րդ դարու հեշտանքն ու ագահութիւնն, ամբարտաւան դարձուցին մարդ էակին, որ կեցած է մահուան դէմ ու կը կարծէ ապրիլ յաւերժութեան մէջ: Մահուան հանդէպ սահմանափակ էին նոյնիսկ դիւցազուններու (Հէքթորի և Աքիլլէսի) հնարաւորութիւնները:

Խլիրդի ուրուականը դանդաղ ու երերուն, բայց անվարան քայլերով ո՛չ թէ կ՛առեւանգէ հիւանդը, այլ կը կալանաւորէ՛ իր զոհերը և ասպարէզ կը կարդայ անոնց կեանքին իր մահարար համբոյրով:

Մահուան բաժակաբերը դանդաղ, բայց անկասելի ընթացքով կը մատուցանէ դառն բաժակը իր զոհերուն ու կը պարտադրէ զանոնք, որ խմեն: Անդիմագիծ ուրուականը դարեր շարունակ մահուան անդիմադրելի ճակատագրին ենթարկած է մարդ արարածը: Անոր խորտակիչ վեհութեան ներքեւ, մարդ ինքզինք անզօր կը զգայ: Կալանքի ենթարկըւած հիւանդագին մարդը լռա՛ծ է մահուան ահագնազօր ներկայութեան:

Ուրուանկերպ ու ժանտատեսիլ մահը իր խօլական խաբէութիւնը կը պարէ իր զոհին դիմաց դանդաղօրէն բայց վստահ, որովհետեւ գիտէ՛ թէ ան զոհն է իր անզիջողութեան: Անողոք խլիրդը ինչո՞ւ համար յամրաքա՛յլ կ՛առաջնորդէ իր զոհը դէպի մահ: Ինչո՞ւ արդեօք ակնթարթի մը մէջ չի խլեր ու տապալեր իր կալանաւորը՝ ստրուկը:

Ահագնազօր խլիրդ կ՛ուզէ ծաղր ընել կեանքը: Սուտով և կեղծիքով կը ջանայ սպաննել Ճշմարտութիւնը: Ան կ՛ուզէ ցոյց տալ թէ ինքաւելի՛ զօրաւոր է քան կեանքը, կ՛ուզէ որ մարդիկ զի՛նք պաշտեն՝ մահն ու սնոտիութիւնը, քան թէ կեանքն ու ստեղծագործ ապրումը:

Ուստի ան իր զոհերը կը զրկէ կենաբէն, կը թափառեցնէ զանոնք բժիշկէ բժիշկ և անմխիթար հոգիով կը փոխադրէ զիրենք տարակոյսի աշխարհը: Գազանակերպ ու բանազուրկ մահը վիշտի ամբողջ խորութիւնը, ողբերգութեան ամբողջ սարսափը ցոյց տալէն յետոյ միայն, իր չար մանգաղով կը հնցէ մարդ արարածին աստուածահիրաշ կեանքը:

Մահեն անդին մութ հեռուն, հաւատացեալի մը համար հոգեւոր բուն է և մրափ մը, իսկ անհաւատի մը համար անբարբառ անծանօթ մը և գաղտնի մղձաւանջ: Պօղոս առաքեալի Քրիստոսը, Յիսուս Նազովրեցին չէր, այլ Բարձրեալը, հզօր աստուածային անձնատուրեալ Հոգին, մահուան իշխանութիւնը խորտակող Քրիստոս, որ կենդանի է, այսօր, իբրեւ Հոգի ու կ՛ապրի հաւատացեալներու մէջ: Յիսուս Քրիստոս մահուան խաւարը կը փոխակերպէ յաւիտենական կեանքի խոստումով:

Աղօթքը, նման ճգողական անտեսանելի զօրութեան զէնքն է անզէն հաւատացեալին: Աղօթքով կը հասնինք այն գերբնական Ներկայութեան, որ արդէն հոն է Իր սիրով ու ողորմութեամբ: Աղօթքը կը ծնանի հերոսներ, կը կերտէ ազատարարներ և կը դարբնէ նուիրեալներ, կը պարգեւէ յաւերժացողներ: Առաքեալներու կեանքը համակ եղաւ զրկանք ու տառապանք, նուիրում, պայքար ու նահատակութիւն որպէսզի չկորնչի յաւերժութեան Լոյսը՝ Յիսուս Քրիստոս:

Յիսուս Քրիստոսի փառապանծ Յարութեամբ տարեդարձները պիտի փոխուին դարադարձներու, հազարամեակներու և յաւերժութեան:

Հարիւրաւոր խաչքարեր դէպի երկինք կը նային ու յաւերժութեան ակունքէն, հիւանդագին ապրողներուն՝ յաւերժութեան յոյսը կու տան:

Անձնազոհ Խաչեցեալին արիւնը, հոսելով Խաչն ի վար, տարածուեցաւ երկրի վրայ և ուրուագծեց Սուրբ Եկեղեցիին ընթացքն ու ուղին:

Յիսուսի ձայնը երկինքի խորութիւններէն կը շարունակէ հնչել ֆաղցր սրինգի նման ու կ՛ըսէ.

«Եկէ՛ք ինծի, բոլոր յոգնածներ և բեռնաւորուածներ (հիւանդներ ու վատառողջներ) **և Ես պիտի հանգստացնեմ ձեզ»**:

Յիսուս փոխակերպած է Աստուծոյ դատական գաւազանը հաշտութեան սրինգի և Օրէնքի պատիժը բնարերգութեան, որպէսզի իրարու մօտ բերէ աստուածաստեղծ հոգիները:

Յիսուս կը միաձուլէ աստուածային գիտակցութիւնը մարդկային գիտակցութեան հետ որովհետեւ ապրած է անոր ողբերգութեան տրաման շաղախելով Ինքզինք անոնց հետ:

Մարդկային բնութեան բովանդակ էութեան գիտակից Յիսուս, կը չֆացնէ անցեալը (տառապանքը), ու անցաւորը կը դադրի մահկանացու ըլլալէ:

Իրմով ներկան կը դադրի անցողական ըլլալէ: Յիսուս Քրիստոսի Միջնորդութեամբ ու անձնազոհութեամբ յաւերժութեան մրմունջը կը դառնայ Քայլերգ:

Աստուծոյ Թագաւորութեան մէջ՝ երաժշտութիւնը պիտի դառնայ արձագանքը տիեզերքի կարգաւորումին ու արտայայտչական բնարերգութիւնը Աստուծոյ սիրոյն:

Հոկտեմբեր 2, 1994
Թորոնթօ

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ ՄԵՐ ԲԱՐԵԽՕՍԸ

Ի՞նչ կը նշանակէ բարեխօս: Դատաւորի մօտ պաշտպան, միջնորդ և հաշտարար: Յիսուս Քրիստոս մարդկութեան համար իբրեւ Միջնորդ, ժամանակին մէջ՝ իբրեւ միացման Անճնաւորութիւն և Խաղաղարար է:

«Եթէ ոեւէ մէկը մեղքի մէջ իյնայ՝ Աստուծոյ հով բարեխօս ունինք՝ միակ Արդարը՝ Յիսուս Քրիստոսը՝»--Ա. Յով. Բ. 1

Խաղաղութեան Իշխանը Յիսուս, անխօս ու անշշուկ՝ Իր կապեալ վիճակին մէջ իսկ հաշտեցուց երկու աշխարհիկ իշխաններ՝ Պիղատոսը և Հերովդէսը: Յիսուսի մահը փրկարար և հաշտեցնող մահ է, մահ մը որ վերջ կը դնէ մահուան:

Խաղաղութիւնը՝ Յիսուսի ներքին ճշմարտութիւնն է: Ի՞նչ կը նշանակէ մեր Տիրոջ Քրիստոսի միջնորդութիւնը՝ մեղանչելու հակում ունեցող մարդկութեան համար:

Մարդկային ողբերգութեան տրաման ապրող Քրիստոսը, մարդկութեան բովանդակ էութիւնը, Իր հոգիին մէջ փոխադրելով, կենդանի հաղորդութեամբ միջնորդեց մարդկային դիւրաբեկութիւնը առ Հայր Աստուծոյ: **«Ուրեմն ունինք երկինքներէն անցած մեծ Քահանայապետ մը, Յիսուսը՝ Աստուծոյ Որդին, ... որ մեզի նման փորձուած է ամէն բանի մէջ, առանց սակայն մեղանչելու»**--Եբր. Դ. 14-15:

Մարդկութեան՝ փրկարար Յիսուս, ոչ միայն աշխարհի յայտնեց արարիչ Աստուծոյ վեհափառ Հայրութիւնը, այլ նաեւ լուսաբանեց մարդկային յեղյեղուկ և նկուն ըլլալը առ Հայր Աստուածոյ:

Մարդ ակամայ կը մեղանչէ իր մղումներէն տարուած:

Արարչագործութեան փառապսակը եղող մարդ էակը, միայն Աստուծոյ լծակցութեամբ կրնայ իր կոչումը իրագործել այս աշխարհի վրայ:

Մարդ կը տառապի այս աշխարհի վրայ, որովհետեւ մարդկութիւնը պակսած է իրմէ: Անոր կիրգերը ուժգին, փառը անժուժկալ և բնութիւնը կաւեղէն է:

Յիսուս Քրիստոս, Իր անճնազոհ ապրումով կրցաւ տեսնել Աստուծոյ կերպարը, կայծը ու ջունչը ճայնաւոր կաւին մէջ: Ան տեսաւ որ մարդ իր մէջ բան մը եւս ունի՝ որ աւելի՛ է բան արիւնը, ոսկորը և ջիղը:

Սատանայէն առեւանգուած մարդ էակը ունի Արարիչ Աստուծոյ դիմագիծը, հոգ չէ՛ որ աղօտա՛ծ դիմագիծ մը:

Ինչո՞ւ միջնորդութիւն ու բարեխօսութիւն:

Քրիստոնէական հաւատքի մէջ զԱստուած կ՛ըմբռնենք որպէս Անճնաւորութիւն: Քրիստոնէութեան առաւելութիւնը այն է, որ ան՝ տեսութիւն մը չէ միայն և ոչ ալ վարդապետութիւն մը, այլ՝ մարմնաւորումը, Յիսուս Քրիստոսի անճնաւորութիւնը և ապրումը:

Բոլոր կրօնքներն ու հաւատալիքները կը ճգտին Գերբնականին, հոգ չէ՛ որ այդ երկնայինը ըլլայ՝ անձանօթ մը: Փիլիսոփայական հասկացողութեամբ, որ կ՛արտայայտէ երեւոյթներու փոխ առնչութիւնը և բնոյթը վերացական է ու միայն գաղափարական:

Բոլոր կրօնքներու մէջ, միայն Քրիստոսի Աստուածայայտնութիւնն է, որ մարդ արարածը յարաբերութեան մէջ կը դնէ իր Արարիչին հետ:

Քրիստոնէութիւնը իր ամփոփ բացատրութեամբ--Աստուծոյ Ինքնաբացայայտութիւնն է:

1. Հեթանոսութեան մէջ բնութեան կոյր զօրութիւնները աստուածացուած էին, իսկ Քրիստոսով, ամենողորմ, սէր ու անյիշաչար Աստուած "Մարմին եղաւ" Իր Միածին Յիսուսին մէջ:

2. Յիսուս Քրիստոսի Մարդեղութեամբ, հեթանոս կոյր ու ցասկոտ աստուած դարձաւ վեհափառօրէն Հայր Երկնաւորը:

3. Քրիստոնէութեան անձնաւորուած Աստուածը կ'ազնուացնէ նկարագիրը, կը բիւրեղացնէ սիրոյ ու գթութեան զգացումները և հոգին ամենադժուար զոհողութիւններու դիմաց կը դարձնէ գերզգայուն:

Քրիստոսի Մարդեղութեամբ բացայայտեց զԱստուած որպէս Հայր Երկնաւոր: Այժմ Ան կը բարեխօսէ Հայր Աստուծոյ Բու և իմ հաշտութեան և փրկութեան համար: Ինչո՞ւ:

Որովհետեւ կայ չարախօս մը՝ Սատանան:

«Ինկաւ մեր եղբայրներուն չարախօսը՝ որ ցերեկ ու գիշեր Աստուծոյ առջեւ կը չարախօսէր անոնց դէմ»--Յայտ. ԺԲ. 10:

«Յիսուս Աստուծոյ աջ կողմն է ու Բարեխօս ալ է մեզի համար» --Հռոմ. Ը. 34:

4. Ինչո՞ւ Յիսուս Քրիստոս եղաւ Բարեխօս:

Մարգարէները խօսած էին Աստուծոյ խօսքը՝ պատգամը, իսկ Յիսուս Քրիստոս մարմնացո՛ւց այդ Խօսքը, միացուլեց ու շաղախեց Իր Անձին մէջ: Ան չըսաւ. «Աստուած այսպէս կ'ըսէ,», այլ ըսաւ.

«Ե՛ս կ'ըսեմ ձեզի»:

Յիսուս Ի՛նք դարձաւ Աստուծոյ կենդանի ու ապրող Խօսքը:

5. Յիսուս, Աստուծոյ Հայրութիւնը բարոզելով, երկրի վրայ դարձաւ Միջնորդ Աստուծոյ և մարդոց միջեւ:

ա. Աստուծոյ Հայրութեամբ, զԱստուած և մարդ իրար մօտեցուց:

բ. Աղերս ստեղծուեցաւ Աստուծոյ ու մարդ էակին միջեւ:

գ. Աստուածային սէրը ըմբռնելի եղաւ մարդ էակին: Որովհետեւ անտեսանելին ու անշօշափելին դարձաւ շօշափելի ու տեսանելի Իրողութիւն:

«Մենք լսեցինք, մեր աչքերով տեսանք և մեր ձեռքերով շօշափեցինք Որդին, Բանը, որ սկիզբէն իսկ կեանքի ստեղծիչն էր: Անիկա նոյնինքն կեանքն էր, որ յայտնուեցաւ: Մենք տեսանք և կը վկայենք, ձեզի պատմելով անոր մասին, այսինքն՝ յաւիտենական կեանքին մասին, որ Հօրը հետ էր և այժմ մեզի յայտնուեցաւ: Ինչ որ տեսանք ու լսեցինք՝ կը պատմենք ձեզի որպէսզի դուք ալ մասնակից դառնաք այն հաղորդակցութեան որ մենք ունինք Հօրը և անոր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի հետ:»--Ա. Յով. Ա. 1-3:

Յիսուս Քրիստոս ներկայացուց Ինքզինք որպէս "Աստուծոյ" Որդի և "մարդու" Որդի: Ամենաամփոփ և խտացած յայտարարութիւնը Քրիստոսի բարեխօսութեանն ու միջնորդութեան նկատմամբ կը գտնուի Պօղոս առաքեալի հետեւեալ համարին մէջ.

«Քանզի կայ մէ՛կ Աստուած, նաեւ մէ՛կ Միջնորդ Աստուծոյ և մարդոց միջեւ, մարդը՝ Յիսուս Քրիստոս, որ տուաւ Իր Անձը իբրեւ փրկանք ամենուն համար»--Ա. Տիմ. Բ. 5-6:

Մայիս 30, 1995
Թորոնթօ

“ՈՐՈԳԱՅԹԸ՝ ՊԱՐՏԱՆՔԻ ԵՒ ՄԵՂՈՒԹԵԱՆ”

Ի՞նչ է "որոգայթ"ը:

Որոգայթը խորամանկ միջոց՝ մըն է մէկը փորձանքի մէջ ձգելու և վնասելու համար: Մարդկային կեանքը անծայրածիր փորձադաշտ մըն է ուր Բարին և չարը կը ջանան սիրաշահիլ մարդ արարածը, Բարին՝ սիրոյ հրապոյրի զօրութեամբ, որ յաւերժական է, իսկ չարը՝ ատելութեան և վրէժխնդրութեան կիրքով, որ միայն ժամանակաւոր գոհացում մըն է:

Մարդ արարածը այս չարաշուք որոգայթը յաղթահարելէ յետոյ միայն կրնայ փոխակերպել իր հողեղէն մարմինը հոգեղէնի: "Չարը" կը նշանակէ Յունարէն ու Եբրայերէն իմաստով անարժէք, ապականած, անյոյս: "Չար" բառը աւելի կ՛ակնարկէ Սատանային անձին դիտաւորութեան մէջ եղած չարութիւնը, և ո՛չ թէ մարդուն մեղանչումը:

Մեղքը կամ մեղանչելը Աստուծմէ հեռանալ է, կեանքը կորսնցնել է: Չարութիւնը մեղանչելու հակամիտութիւնն է: Չարը, ենթակային կը դրդէ՛ որ մեղանչէ: Չարը, մեղքին ակնաղբիւրն է:

Յիսուս եկաւ տապալելու չարը, ու ներելու մարդոց մեղքերը:

Մեղանչելը, բարիէն մոլորիլ է, սխալիլ ու թիրախին չհասնի՛լ է. Ճամբան կորսնցնե՛լ և Աստուծմէ օտարանա՛լ է:

Մարդեղացեալ Յիսուս, գիտնալով Չարին որոգայթը, ըսաւ Իր աշակերտներուն.

> **«Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի.–Սիրեցէ՛ք իրար: Ինչպէս ես ձեզ սիրեցի՝ դուք ալ իրար սիրեցէք: Ձեր իրար սիրելով է որ մարդիկ պիտի գիտնան, թէ դուք իմ աշակերտներս էք»:**

Եկեղեցւոյ Գլուխ եղող Յիսուս լա՛ւ գիտնալով թէ չարերը որքան ալ իրարու հակառակ ըլլան, կը միաբանին, արդարութիւնը և հակառակորդները ջնջելու համար. նախապատրաստեց աշակերտները, որպէսզի սիրե՛ն զիրար: Սիրե՛ն զիրար ո՛չ թէ շրթունքով, այլ **"Ինչպէս Ե՛ս ձեզ սիրեցի"** գործով:

Որո՞նք կը կարծուին ըլլալ 20-րդ դարու ամենաժողովրդական չաստուածները՝

ա. "ի՛մ նպատակիս աստուածը",

բ. "ի՛մ հասկացողութեանս աստուածը"

գ. "ի՛մ փորձառութեանս աստուածը":

20-րդ դարու վարձկան կղերականներ, Աստուածաշունչի լեզուն փոխեցին հոգեբանութեան լեզուին: Փոխանակ Յիսուսի անձնուրացութեան պատուէրին, Աւետարանի բարոզիչները կ՛անսան հոգեբաններու խուրհուրդներուն: Փոխանակ ժուժկալութեան, մտիկ ընելու, անձին առողջապահութիւնը նկատի կ՛առնեն: Մեր Դարը մարդկային "ես"ին պաշտամունքի՛ դարը դարձած է: "Ես"ին գոհացման դարն է:

Եսասէր և չար մարդոց մէջ կը պակսի կեանքի գեղեցկութիւնը ըմբռնելու իմաստութիւնը:

Հին Հայերը հաւատացած էին չար և բարի ոգիներու գոյութեանը, և մարդու ու կենդանիի օրինակով ոգեղինացուցած ու անձնաւորած էին հայրենի բնաշխարհի այն բոլոր անշունչ առարկաները որոնք յատուկ

ներգործութիւն ունեցած էին իրենց վրայ և որոնցմէ, աւելի կամ պակաս չափով, կախուած եղած էր իրենց գոյութիւնը։

"Չար ոգիներու իշխանութիւնները" երկնային ոլորտին մէջ գործող, ոգեղէն աշխարհին պատկանող դիւային ուժեր են, որոնց մասին յստակ պատկերացում չունինք։ Քրիստոս Իր խաչի մահուամբ և Յարութեամբ դատապարտեց զանոնք և ցոյց տուաւ անոնց իշխանութեան շուտափոյթ և վերջնական խափանումն ու պարտութիւնը։-Ա.Կորն.ԺԵ. 24։

«Որմէ ետք պիտի գայ վախճանը, երբ Քրիստոս, թագաւորութիւնը պիտի յանձնէ Հօր Աստուծոյ, ոչնչացնելէ ետք ոգեղէն աշխարհի չար իշխանութիւնները, պետութիւնները և զօրութիւնները»։

Երբեմն այնպէս կը կարծենք թէ Աստուած անկարող է չարը կամ տառապանքը արգիլել։ Միայն հաւա՛տքն է, որ կրնայ ըմբռնել և թափանցել ամենակալ Աստուծոյ բոլոր տիրական զօրութեան խորհուրդը։

Աստուծոյ համար անկարելի բան չի կայ։

Չարութիւնը ստեղծուեցաւ Սատանային մեղք գործելովը, որովհետեւ ան ցանկաց Աստուծոյ հաւասարիլ։

«Ով առտուանց ծագող Արուսեակ, ինչպէս երկինքէ ինկար ու մինչեւ գետին կործանեցար, դուն որ ազգերը նկուն կ՛ընէիր։ Դուն սրտիդ մէջ ըսած էիր երկինք ելլեմ ու իմ աթոռս Աստուծոյ աստղերէն վեր բարձրացնեմ. և ժողովի լեռը, հիւսիսի կողերը բնակիմ. ամպերու բարձրութիւններուն վրայ ելլեմ, Բարձրելոյն նմանիմ»։--Եսայ. ԺԴ. 12-21։

Սատանան երբ գործադրեց իր ցանկութիւնը և ապստամբեցաւ Աստուծոյ դէմ, այդ ժամուն սկսաւ տիեզերքի մէջ Բարիի և չարի պայքարամարտը, որ ցարդ չէ՛ վերջացած։ Յիսուս ի՞նչ կ՛ըսէ այս մասին.

«Մի՛ կարծէք թէ աշխարհին խաղաղութիւն բերելու եկայ։ Ո՛չ, չեկայ խաղաղութիւն բերելու, այլ՝ սուր»--Մատթ. Ժ.34։

Ինչո՞ւ սուր և ոչ խաղաղութիւն, որովհետեւ ներկայիս այս աշխարհի իշխանը Սատանան է. ինչպէս ան կ՛ըսէ Յիսուսի

. «Քեզի պիտի տամ այս ամբողջ իշխանութիւնը և անոնց փառքը, որովհետեւ ինծի տրուած է, և որուն որ ուզեմ՝ կու տամ զայն»--Ղուկ. Դ.6։

Սատանային վերոյիշեալ, Յիսուսի ըրած նուիրատուութեան մէ՛ջ իսկ, կը տեսնենք Սատանային դաւանութիւնը, թէ իր փառքն ու իշխանութիւնը տրուա՛ծ են իրեն (ինծի տրուած է) կը խոստովանի Չարը։

Որմէ՞ տրուած էր Սատանային իր ունեցած փառքն ու իշխանութիւնը։ Ան ստացաւ իշխանութիւն և փառք, կատարելու համար Աստուծո՛յ կամքը և պատուիրանները։ Հետեւաբար Արարիչ Աստուած զինք վտարեց երկինքէն, որուն մասին Եսայեա մարգարէն կը շարունակէ ըսելով.

«Բայց ահա դժոխքը (գերեզման) կ՛իջնես, գուբին խորունկ տեղերը. Քեզ տեսնողները քու վրադ պիտի զարմանան, ու քեզի նայելով պիտի ըսեն, "Աս այն մարդն է որ երկիրը կը սարսէր, թագաւորութիւնները կը դողացնէր, աշխարհս անապատ կը դարցնէր, ու իր

գերիները տուներնին չէր ղրկեր":.....Եւ կորստեան աւելով պիտի ալեմ զանիկա, կ՛ըսէ զօրաց Տէրը»--Եսայ. Ժդ.15-17, 23:

"Կորստեան աւելով պիտի ալեմ"ը, կը նշանակէ անյայտանալ և այնուհետեւ չյիշուիլ: Ներկայ համաշխարհային աղէտալի դարաշրջանը այն ժամանակն է:

« Աստուած կ՛ընտրէ Իր հաւատարիմ ծառաները. որոնց իշխանութիւն պիտի տայ Աստուծոյ որդիներ ըլլալու»--Յով. Ա.12:

Յիսուսի Երկրորդ Գալուստով, վերջ պիտի գտնէ չարին իշխանութիւնը աշխարհի վրայէն: Այս մասին Պօղոս առաբեալ շատ գեղեցիկ և յստակ կերպով կը գրէ ըսելով.

«Պիտի գայ վախճանը, երբ Քրիստոս թագաւորութիւնը պիտի յանձնէ Հօր Աստուծոյ, ոչնչացնելէ ետք ոգեղէն աշխարհի չար իշխանութիւնները, պետութիւնները և զօրութիւնները: Որովհետեւ Քրիստոս պիտի թագաւորէ՝ մինչեւ որ Աստուած բոլոր թշնամիները անոր ոտքերուն տակ դնէ իբրեւ պատուանդան: Վերջին թշնամին որ պիտի բնաջնջուի՝ Մահը պիտի ըլլայ: Այդպիսով պիտի կատարուի մարգարէութիւնը, թէ "Աստուած ամէն բան անոր ենթարկեց": Բայց անշուշտ երբ կ՛ըսէ՝ "ամէն բան անոր ենթարկած է", յստակօրէն կը հասկնանք՝ "ամէն ինչ" բացի Աստուծմէ, որ ամէն բան անոր ենթարկեց: Իսկ երբ ամէն բան ենթարկուի Որդիին, այն ատեն Որդին ալ ինքզինք պիտի ենթարկէ Աստուծոյ, որ ամէն բան իրեն ենթարկեց, որպէսզի Աստուած ըլլայ ամէն ինչ՝ ամէն բանի մէջ»--Ա Կորթ. ԺԵ. 24-27:

Սատանան ո՛չ միայն մարդոց կը ջանայ որոգայթի մէջ ձգել, այլ նաեւ ան ջանա՛ց իր նենգամիտ և հմայի՛չ որոգայթներով փորձութեան մէջ ձգել Մարդեղացեալ Որդին Աստուծոյ: Ուստի Սատանան երբ այսքան լիրբ և անամօթ է, որքա՜ն կը փորձէ ու կը յաջողի տապալել մարդէակը: Հետեւաբար բաջազուն և թրծուած Յիսուսի առաբեալը Պետրոս կ՛ըսէ մեզի.

«Արթո՛ւն կեցէ՛ք, հսկեցէ՛ք, քանի որ ձեր թշնամին՝ Սատանան, կը մռնչէ առիւծի մը նման, կը շրջի և կլլելու համար մէկը կը փնտռէ--Ա Պետ. Ե.8:

Պետրոս առաբեալ յիշելով իր անփոյթ անկումը ուրացումը, կը միանայ բոլոր աշակերտներուն հետ ու կը խրատէ հաւատացեալները որ զգուշանան Սատանային չարամտութենէն ու կը պատուիրէ մեզի, ըսելով.

«Հաստատուն հաւատքով դէմ դրէք անոր, գիտնալով որ աշխարհի մէջ բոլոր ձեր եղբայրներն ալ նոյն չարչարանքներէն կ՛անցնին:

Բոլոր շնորհներուն պարգեւիչը՝ Աստուած, որ Քրիստոս Յիսուսի միջոցաւ Իր յաւիտենական փառքին կանչեց ձեզ, նկատի ունենալով որ չափով մը մասնակից եղաք Յիսուսի չարչարանքներուն՝ պիտի կազդուրէ, զօրացնէ և ամուր հիմերու վրայ հաստատէ ձեզ: Յաւիտեան Ի՛րն են իշխանութիւնն ու փառքը: Ամէն»--Ա Պետ. Ե.9-11:

Սատանային ամէնանենգամիտ որոգայթը, հպարտութե՛ն փորձութիւնն է: Առանց հաւատքի և հոգիի լոյսին, մտքի լոյսը սեգ ու հպարտ, ամբարտաւան, պատուհաս ու անէծք է աշխարհի: Քրիստոսի Ծնունդը, բարոյական դաս մըն է հպարտ մարդկութեան: Յովհաննէս առաբեալ, որ ականատես վկան եղած էր իր Վարդապետին խոնար-

հութեան երբ Ան լուաց Իր աշակերտներուն ոտքերը, կ՛ըսէ մեզի ալ.

«Մի սիրէք աշխարհը...աշխարհին յատուկ բաներն են՝ մարմնի ցանկութիւնը, աչքին տեսածը ունենալու ցանկութիւնը և երկրաւոր ինչքերով հպարտանալը, որոնք Հօրմէն չեն գար»
-Ա. Յով. Բ.15-16:

«Հայ ժողովուրդի պատմութիւնը սուրի պատմութիւն մը ըլլալէ աւելի եղած է գրիչի պատմութիւն»:

Խոնարհութիւնը բրիստոնէական այն չքնաղ առաքինութիւնն է, որով անհատ մը իր անձին գիտակցութիւնը ունի: Ան կը գիտակցի թէ ի՛նչ որ ունի, և ի՛նչ որ է, բոլորը պարգեւն է, Աստուծոյ շնորհքն է:

Խոնարհութիւնը շփոթելու չէ նուաստութեան հետ, ստորնութեան և վախկոտութեան հետ: Քաջութիւնն ալ բրիստոնէական առաքինութիւն մըն է, հոգիի ճշմարիտ և արդարադատ արիութիւնը:

Արիութի՛ւն, ստութեան դէմ, բաջութիւն՝ Սատանային և մեղքին դէմ: Յառաջդիմութեան ձգտումն ու կատարելութեան իղձն ալ հպարտութիւն չեն.

«Կատարեալ եղէք ինչպէս որ ձեր երկնաւոր Հայրը կատարեալ է»--Մատթ. Ե.48:

Հպարտութիւնը կամ աւելի յոռեգոյնը՝ ամբարտաւանութիւնը ո՛չ միայն թերութիւն մըն է, այլ նաեւ մեղք, վասնզի ամբարտաւանը չի խոնարհիր նոյնիսկ Աստուծոյ առջեւ:

Հպարտը չի սիրուիր, չի յարգուիր, չի յաջողիր, բարեկամ չունենար: Խոնարհը ի՛նչ անոյշ, ի՛նչ գրաւիչ է իր դէմքը, համեստութեան հրապոյր մը ունի ան և զինք կը սիրես:

Արդարեւ հեզերը, խոնարհներն են որ կը տիրեն երկրին, որ կը ժառանգեն զայն, ու կ՛իջխեն մարդոց սիրտերուն: Աստուած կը սիրէ խոնարհ հոգիները: Ան կը սիրէ նաեւ մեղաւոր հոգիները, որոնք սրբուիլ կ՛ուզեն, որոնք խոնարհիլ գիտեն Անոր սրբութեան առջեւ (Փարիսեցին ու Մաքսաւորը):

Հոգելոյս եղիշէ Պատրիարք Դուրեան, համեստութեան և խոնարհութեան սրբափայլ տիպար մըն էր:

Յիսուս լուաց Իր աշակերտներուն ոտքերը, ամենէն նուաստ ծառայութիւնը: Գործը աւելի ազդեցիկ է, քան թէ խօսքը: Քրիստոնէութիւնը հիմնուած է հեզութեան, խոնարհութեան, ծառայութեան, զոհաբերութեան, արդարութեան, սիրոյ և ճշմարտութեան վրայ:

«Բոլորին հանդէպ ազնիւ եղէք»--Փիլպ.Դ.5

Մեր Փրկիչը խոնարհութեան Աստուածն է, խոնարհ հոգիներո՛ւն Աստուածը, Ան ըսաւ.

«Իմ լուծս ձեր վրայ առէք և սորվեցէք ինձմէ, հեզ եմ և սրտով խոնարհ...Իմ լուծս քաղցր է և իմ բեռս թեթեւ»
--Մատթ. ԺԱ.29:

Մայիս 2, 2002
Թորոնթօ
Հայ-Քրիստոնեայ

“ՈՂՋՈ՛ՅՆ ՔԱՋԱՑ”, Ո՛Վ ՆԱՀԱՏԱԿ ՍՈՒՐԲԵՐ
և
ՆԱՀԱՏԱԿ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐ

«Ողջո՛յն քաջաց», ո՛վ նահատակ սուրբեր համայն աշխարհի, որ առանց ընկրկելու հուրի և սուրի առջեւ, անտրտունջ տուիք ձեր պարանոցները:

Շատ մը որբեւայրի մայրեր՝ փոխանակ Քրիստոսը ուրանալու, իրենց կեանքը փրկելու տեղ, պզտիկները կուրծքերնին փաթթած, Աւետարանը մէջքերնին կապած, անապատները շրջած են:

Այս հաւատարիմները մահը արհամարհեցին ու նայեցան բարբարոսներու աչքին, ուղի՛ղ, անվախ և անխաբ: Երբ հնչէ Վերջին Փողը, Լուսեղէն Յիսուս պիտի որոտա՛ արդարութիւն և իրաւունք պահանջող Իր խօսքերով, և ըսէ.

«Ձեր դարաւոր շիրիմներէն վե՛ր կացէք,
ազատութեան նահատակներ»:

Ստեփանոս Քրիստոսէ ետք, ու առաքեալներու շարքին՝ իր անձը, իր ինքնութիւնը, ինքզինք Աստուծոյ ընծայող, իր կեանքին գնովը, իր մահուան ճամբովը, իր զոհողութեան կամքովը, առաջին մարտիրոսը և նահատակը եղաւ քրիստոնէական եկեղեցւոյ:

Յաւիտենական կեանքի բարոզիչները, այսօ՛ր ալ կը հրաւիրեն մեզ շարունակելու իրենց կէս ճգած առաքելութիւնը: Լսե՛նք անոնց ձայնին արձագանգները ու մտնենք անոնց շարքին մէջ:

Այա-Սոֆիան՝ Բիւզանդիոնի Մայր Եկեղեցին ինկաւ Իսլամ մահիկի հարուածներուն տակ, սակայն Սբ. Էջմիածին կը ծածանի իր խաչերով ու անոր խունկին անուշահոտութիւնը կը բարձրանայ երկինք Հայ նահատակ պաշտպաններու աղօթքով:

Ինչո՞ւ և ինչպէս:

Որովհետեւ Յիսուսի Հայ աշակերտները «Անտեսեցին...մահը».

Գրաբարը ունի նաեւ
«Որովհետեւ Վիշապին հետ չհամաձայնեցան»--Յայտ. ԺԲ.11:

Իսկ Ղեւոնդ Երէցը, պարագլուխը բոլոր Հայ աշակերտներուն, նախ բաշխուեցին բարերու վրայ, մինչեւ որ մորթը պատառոտի, ապա միասին գլխատեցին զինք և Ռշտունեաց Սահակ Եպիսկոպոսը:

Գործօն հաւատացեալ ժողովուրդներուն համար Յիսուս Քրիստոս վախճանած սուրբի մը պատկերը չէ, նահատակ հերոսի մը յուշակոթողը չէ և ոչ ալ հանճարեղ գիտնականի մը հոյակերտ արձանը, այլ Աստուծոյ մարմնացած ու մարդացած Որդին է Ան:

Սբ.Սանդուխտ--Հայ Եկեղեցիի խաչապսակ նախավկայուհին, ան դուստրն էր Սանատրուկ թագաւորին: Թադէոս առաքեալին բարոզութեամբ քրիստոնեայ դարձի կու գայ և կը լքէ իր աւանդական ցուրտ և անկարեկիր աստուածները և ուրիշ բազմաթիւ քրիստոնեաներու հետ Սանդուխտ եւս շղթայակապ կը բանտարկուի:

Մէկ օրուան մէջ Սանատրուկ թագաւորին հրամանով երկու հարիւր հոգի կը սպաննուին կին և այր մարդ: Սանդուխտ, հաւատով ուժգին կ՛ըսէ իր հօր.

«Զոր մոլորեցուցիչ կը կոչես, ինք միայն ազատեց զիս մոլորութեան անդունդներէն: Ան է ճշմարիտ Աստուածը, Տէրն ու Արարիչը երկնի և երկրի»:

Թագաւորը կը հրամայէ, որ կապեն Սանդուխտին ձեռքերը և ծեծեն զինք: Գլխատման ատեն դահիճը փոխանակ Սանդուխտը գլխատելու կը սպաննէ դահճապետը: Չինուորներէն մէկը կը վազէ ու սուրը կը մխէ Սանդուխտին սիրտը, Դեկ. 15, 41 Թուականին:

Թադէոս առաբեալ լսելով կու գայ ու մեծաշուք պաշտամունքով կը թաղէ Ս.Սանդուխտին մարմինը: Մեծ Եղեռնին, չորս հազար Հայ հոգեւորականներ, միայն Հայ Առաքելական համայնքէն, զոհ գացած են այդ մեծ սպանդին: Հարիւրաւոր Հայ Կաթոլիկ և Բողոքական եկեղեցականներ եւս դասուեցան նահատակ հոգեւորականներու շարքին:
---Ազգապատում Դ. Հատոր թիւ 3248:

Մաղաքիա Արքեպիսկոպոս, յատկապէս այս նահատակներուն ակնարկելով կ՛ըսէ.

«Այս մարտիրոսաց բազմութիւնն է որոնց արիւնով աճած են Հայաստանի մէջ աւետարանական սերմերը»:

Ես այսինչ այսինչեանը չեմ «Նահատակաց Օրը», այլ իրարու եղբայրներ: Այսօր ձեր անհատական սեփական ինքնութիւնը չկայ:

Այսօր ձեր և մեր հաւաքակա՛ն ինքնութեան օրն է: Մեր պատկանելիութեան վկայութեան պա՛հն է: Հայրենիքի տէրը և ծառա՛ն ըլլալու գիտակցութիւնն է, հաւաքակա՛ն գիտակցութիւնը:

Երբ կը դիտենք ներկայ Հայութեան անտարբերութիւնը Քրիստոնէութեան մասին և անոնց անգիտութիւնը Սբ. Աւետարանին հանդէպ, ի՞նչ է մեր զգացումները և յոյսերը: Ընդերցողը թող պատասխանէ:

Հայ արուեստագէտներ կը ծառեն Հայ Եկեղեցիին ճարտարապետական բացառիկ կառոյցէն, կուսակցականներ կը գնահատեն եկեղեցին պաշտպանող նահատակները, մտաւորականները կը գովաբանեն եկեղեցական գրական աշխատանքները՝ բանաստեղծութիւն ու եկեղեցական շարականներ, բաղաքագէտներ եկեղեցիներուն և խաչքարերուն ներկայութեամբ կը փաստեն Հայկական ներկայութիւնը Թուրքիոյ մէջ:

Հայաստան, նահատակներո՛ւ երկիր է, սուրբերու աղօթքով թաթաւուած և մարտիրոսներու արեամբ ոռոգուած:

Հայ-Քրիստոնեայ ապրելու, և զգալու գիտակցութիւնն է, որ կը խնդրեն մեզմէ Ապրիլեան նահատակները այսօր:

Բոլոր Հայ ներկայացուցիչները շարունակեն հաւատք ընծայել Քրիստոսի Եկեղեցւոյ իսկութեան:

Ապրիլ 24, 2002
Թորոնթօ
Հայ-Քրիստոնեայ

ԳԱՑԷՔ ԱՇԽԱՏԵՑԷ՛Ք

Աշխարհի մէջ գործ գտնել, աշխատիլ և ապրուստ ճարելը առաջնակարգ պարտականութիւնն է բոլոր մարդ արարածին համար: Սակայն Յիսուսի "աշխատեցէ՛ք" բառին իմաստը ի՞նչ կը խորհրդանշէ:

Հողագործութի՞ւն ընել, ձկնորսութի՞ւն ընել թէ ատաղձագործութիւն: Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոս երբ հաւաքեց Իր աշակերտները, ըսաւ անոնց.

«Հետեւեցէ՛ք ինծի, և ես ձեզ մարդու որսորդ պիտի ընեմ» -Մատթ. Դ.19:

Իսկ Սիմոն Պետրոսի Յիսուս ըսաւ.

«Մի՛ վախնար, ասկէ ետք մարդիկ պիտի որսաս՝ կեանքի համար»--Ղուկ. Ե.10:

Յիսուս Իր հրաշափառ Յարութենէն յետոյ, բոլոր աշակերտներուն և Զինք սիրողներուն, նախ բան համբառնալը, ըսաւ.

«Ինչպէս որ Հայրը զիս ղրկեց, այնպէս ալ, ես ձեզ կը ղրկեմ: Հետեւաբար, գացէ՛ք և բոլոր ժողովուրդները ինծի աշակերտ դարձուցէք: Զանոնք մկրտեցէ՛ք Հօր, Որդիին և Սուրբ Հոգիին անունով: Անոնց սորվեցուցէք այն բոլոր պատուիրանները որ ես ձեզի տուի. և ահա միշտ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչեւ աշխարհիս վախճանը»--Մատթ. ԻԸ.18-20:

Սատանան երբ ջանաց փորձել մեր Տէրը, Յիսուսի, որ իր կամքը կատարէ, բարերը հացի փոխակերպելով, Յիսուս պատասխանեց անոր ըսելով.

«Միայն հացով չ՛ապրիր մարդ, այլ այն բոլոր խօսքերով որ Աստուած խոսած է»-- Մատթ. Դ.4:

Մարդ արարած գետնի բերքը կ՛ուտէ, սնանելու և ապրելու համար: Գետնի հողին արտադրածը թէեւ սնո՛ւնդ և կեանք պարգեւող ազդա՛կ մըն է, սակայն հողին արտադրածը միայն ժամանակի՛ մը համար սննդարար է, որմէ յետոյ մարդ արարած կը վերադառնայ հողի:

Յիսուս Իր սիրած մարդկութեան համար, փափաքեցաւ ցոյց տալ աւելի՛ կենսաձիր ու կենսարա՛ր ուտելիք մը, որ մարդ արարած կարենայ ապրիլ յաւերժօրէն: Յիսուս Վարդապետ Իր աշակերտները չի շուարեցներ, դժուարութեան չի մատներ զանոնք, այլ այդ կերակուրին տե՛ղն ու ի՛նչ ըլլալը կը բացատրէ: Թէեւ հոգւոյ փրկութիւնը ձրի է ու հաւատքով, սակայն զայն ստանալու համար աշխատա՛նք մը և վաստա՛կ մը կը պահանջէ Յիսուս:

Ան կ՛ըսէ.

«Գացէ՛ք աշխատեցէ՛ք ոչ թէ կորստական կերակուրին համար, այլ այն կերակուրին որ կը մնայ յաւիտենական կեանքի մէջ, և զոր Մարդու Որդին պիտի տայ ձեզի:

Հրեաները ըսին Յիսուսի. «Ի՞նչ ընենք որ Աստուծոյ գործերը կատարած ըլլանք»:

Յիսուս պատասխանեց անոնց.

«Աստուծոյ գործը ա՛յս է. որ հաւատաք Անոր որ Ան ղրկեց»:

Հրեաները կրկին ըսին Անոր. «Ի՞նչ նշան պիտի ընես որ տեսնենք և հաւատանք. ի՞նչ գործ պիտի կատարես»:

Աբրահամէ սկսեալ մինչեւ Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը, երկու հազար տարիներու ընթացքին, Հրեայ ժողովուրդը իր Միաստուածեան կրօնքով և Մովսէսի Օրէնքով ի՞նչ աշխատանք թափած էին իրմէ տարբեր ժողովուրդներուն զԱստուած ճարոզելու: Իրենց մեծագոյն թագաւորը Դաւիթ, ապրեցաւ միայն իր երկիրը ընդարձակելու և թշնամիները ջարդելու համար: Սողոմոն թագաւոր ապրեցաւ իր իմաստութիւնը փառաբանելու համար և ի վերջոյ դարձաւ կռապաշտ...:

Պօղոս առաքեալ իր բոլոր աւետարանչական առաքելութեան ընթացքին, ան հալածուեցաւ այդ երկրին մէջ ապրո՛ղ Հրեաներէն:

Նոյնիսկ յարութեան հաւատացող Փարիսեցիներու միակ կեանքի նպատակը դրամ և փառք էր, որուն հետեւանքը եղաւ խաչել Յիսուս Քրիստոսը: Անոնց հաւատքը յարութեան և յաւիտենական կեանքի գաղափարին մասին, պարզապէս շրթունքի տեսութիւն մըն էր: Ի՞նչ կը կարծուի չորրորդ դարէն մինչեւ Միչին Դարեր եկեղեցականներ ու բարձրաստիճան կղերականներ ինչպէ՞ս կ՛ապրէին:

Հին դարերուն իւրաքանչիւր եպիսկոպոս տէրն ու իշխանն էր իր երկրին: Արքայական պալատ ունէր և ոսկեզօց գահ ու բազմաթիւ բաղաքներու և գիւղերու տէրն էր: Աշխարհի բաղաքական ապրելակերպը աւատակա՛ն էր:

Սատանան, Յիսուսը խաբելու և փորձութեան մատնելու համար շատ աշխատեցաւ: Ան ինչո՞ւ համարձակեցաւ խաբել Աստուած Որդին, որովհետեւ խաբած ու յաջողած էր Հրեայ ազգը և անոր թագաւորներն ու իշխանները: Սոյն պատճառաւ, Յիսուսէ ետքն ալ ան յաջողեցա՛ւ խաբել և ծուղակը ձգել Յիսուսի եկեղեցւոյ մեծամեծները:

Վերոյիշեալ պատճառին համար բազմաթիւ ճշմարիտ հաւատացեալներ անապատ գացին և ճգնաւորութեամբ ապրեցան: Սատանան մինչե՛ւ այսօր ալ կը ջանայ խաբել ու ծուղակը ձգել մեզ: Սոյն պատճառաւ, Պետրոս առաքեալ կը գրէ բոլոր հաւատացեալ Քրիստոնեաներուն ու կ՛ըսէ.

«Արթո՛ւն կեցէք, հսկեցէ՛ք, բանի որ ձեր ոսոխը՝ Սատանան, կը մռնչէ առիւծի մը նման, կը շրջի և կը փնտռէ, թէ զո՛վ կլլէ:

Դիմադրեցէ՛ք անոր՝ հաստատուն կենալով հաւատքին մէջ. գիտցէք որ ձեր եղբայրական համայնքը այս աշխարհի մէջ իր վրայ կը կրէ չարչարանքներու նոյն փորձութիւնները»--Ա Պետ. Ե.8-9:

Յիսուս երբ կը պատուիրէ ըսելով գացէ՛ք և աշխատեցէք, Ան ըսել կ՛ուզէ մի՛ լճանաք ձեր պատեանին մէջ, այլ նորոգուեցէք հոգեպէս:

Միթէ կարելի՞ է որ հողագործ մը առանց հերկելու հողը կարենայ հունտ ցանել կարծրացած հողի վրան: Ուրեմն հերկելը անհրաժեշտութի՛ւն մըն է: Ուստի.--Ի՞նչ է հերկելը Քրիստոնէութեան մէջ, և ի՞նչը հերկուելու է: Մարդկային հոգին ու միտքը հողի նման են. պէտք

է խնամք տանիլ, հերկել և ցանել, որպէսզի աճելով պտղաբեր դառնայ:

Աւետարանի գիտութեամբ հերկուած Հայութեան կեանքը եւս, իսկոյն կը լեցուի բարեկարգութեամբ և աւետարանչական ներշընչումներով ոգեւորուած տեսի՛լք կեանքի: Կը հաստատուին Կիրակնօրեայ Դպրոցներ, կը խորանայ Յիսուսի գիտութեան լոյսը և կը պայծառանայ եկեղեցւոյ պաշտամունքը:

Մենք, այսօր յիշատակե՛նք անցեալին մեր ծաղկուն եկեղեցիները որոնք, իրենց արեա՛ն գնով բարեկարգեցին Եկեղեցիները:

Մարդկային միտքն ու հոգին հերկուելու են, որովհետեւ շարունակ դուրսի հովերէն (մարմնի ցանկութիւններ ու հեթանոս այլազան տեսութիւնները) ներս կը սպրդին որպէս հաւատալիքներ և աւանդութիւններ: Սոյն պատճառաւ, Յիսուս առաւ մտրակը ու դուրս վտարեց տաճարին մէջ առուծախ ընողներուն:

Ապրիլ 15, 2002
Թորոնթօ